

**Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd**

Diplomant: Jana Boušová

Název diplomové práce: Využití médií ve výchově dětí a rizika jejich užívání

vedoucí práce: Prof. Dr. Gabriel Švejda, CSc.

Termín: květen 2007

Posudek oponenta práce¹

Autorka předkládané diplomové práce si vytkla za cíl „*nastítnit výhledová řešení pro omezení nadměrného používání počítače a internetu dětmi*“ (s. 6) přičemž vychází ze základního koncepčního rámce definovaného potřebou racionálního oponování intuitivního strachu ze zavádění médií („... *strach ze zavádění médií je neoprávněný, a pokud lépe poznáme, jak média fungují... můžeme se tak vyvarovat nejrůznějších rizik s nimi spojených...*“ s. 6).

Výsledkem autorčina snažení je text strukturovaný do čtyř tematických celků (úvodu a tří kapitol) rámovaných předmluvou a závěrem a doplněných literaturou a seznamem příloh a vlastními přílohami. V úvodu autorka obecně vymezuje téma role a postavení médií v životě a vývoji dětí a v procesu jejich socializace a edukace. V poměrně volně koncipovaném textu probírá postupně vybrané aspekty vztahu dětí a médií, s důrazem na audiovizí (zvláště televizi), digitalizaci interpersonální komunikace (zvláště mobilní telefony) a síťová média. Ve vlastní práci (kap. 1.1.-3.) se pak soustřeďuje na (pozitivní i negativní) socializační a edukační potenciál počítače a internetu jako klíčového příkladu síťového média. Sledovaný problém rozebírá ve třech rovinách či dimenzích – jako otázku uživatelskou (1.1.), jako otázku „mikropolitickou“ (1.2.) a jako otázku pedagogickou (1.3.). Postupovala tak od roviny individua (vztah dětí a počítače či internetu, včetně přínosů a rizik) přes rovinu společenskou (možnosti auto/regulace užívání a uživatelů a její normativní rámec) až ke kritické analýze možných řešení (kde identifikuje nejnadějnější potenciál v soustavném pedagogickém působení za součinnosti dvou klíčových subjektů, školy a rodiny). Snad proto také právě poslední kapitola zřetelně představuje jádro práce. V ní autorka prokazuje, jak blízká je jí problematika pedagogického procesu a jak dobře se orientuje v jednotlivých typech a varietách pedagogického působení.

Soudím, že autorka předložila logicky strukturovaný text a prokázala, že si umí vymezit téma, stanovit cíl práce a obhajitelným způsobem směřovat k jeho dosažení. Vyrovnala se i s paralelností vnitřního členění tématu, při jehož uchopování bylo nutné sledovat současně rozměr pedagogický a mediálně-teoretický. Téma médií a mediální teorie dokázala – přes jeho nespornou složitost a obsáhlost – uchopit a vyložit (velmi dobré jsou

¹ Text diplomové práce pro mne není tak zcela neznámý – autorka se mnou některé partie konzultovala již v etapě jejich vznikání. Přesto se, věren roli a poslání oponenta, soustředím výhradně na posouzení kvality výsledného textu.

např. kapitoly *Zneužívání dětí klamavou reklamou*, s. 15n., či *Online hry*, s. 31n.). Jen velmi výjimečně sklouzává k paušalizujícím soudům, jako je „nemůžeme se ani divit, že vše, co děti vidí v televizi, napodobují“ (s. 12), nebo „z větší části souvisejí s hraním nejrůznějších počítačových her, které velice reálně podněcují agresivitu“ (s. 33), i když schematičnost takových soudů je zjevná. Autorčina inklinace k pedagogické problematice tak v některých partiích vystupuje přece jen do popředí jako silnější a promyšlenější.

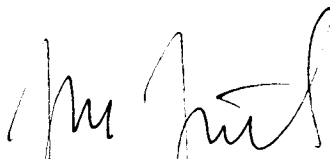
Bylo by milé, kdyby se diplomantka v rámci obhajoby vyjádřila k následujícím otázkám, které vycházejí z její práce:

1. Autorka uvažuje o mediální výchově a jejím zprostředkování v rámci dvou subjektů (rodiče a škola, s. 76). Mohla by autorka zhodnotit, jakou roli by mohl v tomto kontextu sehrát třetí subjekt, totiž samotná média? Popřípadě je možné uvažovat ještě o dalších subjektech?
2. Autorka se v závěru práce explicitně nevrací k vyhodnocení toho, nakolik jednotlivé subjekty mohou vést k překováním onoho předpokládaného strachu, o němž se zmiňuje v úvodu. Mohla by se v rámci obhajoby nad tímto rozměrem svého tématu zamyslet?

Předložená práce splňuje běžné formální nároky kladené na diplomové práce a případné její nedostatky mají zřetelně okrajový charakter. Domnívám se například, že autorka zůstává dlužna standardům práce s literaturou: zvolený způsob uvádění odkazů na literaturu je poněkud neobratný (uvádění ISBN v každé poznámce pod čarou) a třídění seznamu použité literatury na „seznam literatury“, „články“, „nepublikované prameny“ a „elektronické prameny“ nestandardní. Je zřejmé, že práce prodělala závěrečnou korekturu, přesto v ní zůstaly neodstraněny některé drobnosti (namátkou a bez nároku na úplnost např. dvě tečky za „atd“ na s. 7 nebo životné skloňování slova „činitel“ na s. 9).

Závěrem rád konstatuji, že předložená diplomová práce zpracovává téma významné a představuje text hodnotný a promyšlený a splňuje veškeré formální i věcné nároky kladené na diplomové práce. Rozhodně a jednoznačně práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

V Praze 25. května 2007

doc. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.
katedra mediálních studií IKSŽ
Centrum pro mediální studia CEMES